

Remissvar DS2024:16 Ett fritidskort för barn och unga

- en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra

Svenskt Friluftsliv tackar för möjligheten att lämna synpunkter på remiss DS 2024:16. Vi är även glada över att friluftsrörelsen så tydligt lyfts fram i promemorian som en viktig aktör i arbetet med att införa ett fritidskort och att främja fysisk aktivitet hos barn och ungdomar.

Sammanfattning

Svenskt Friluftsliv *ställer sig bakom fritidskortets intentioner* att ge barn en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra men ser en rad utmaningar i promemorian kring fritidskortets utformning.

Tre punkter som ringar in det viktigaste:

- Det promemorian tar upp kring kriterier för godkända utförare och aktiviteter, kontroll och administration får så omfattande konsekvenser för stora delar av civilsamhället att det riskerar att utarma reformens syfte och skapa höjda trösklar både för utförare och utövare i form av ökad administration och kostnader.
- Utan de rätta förutsättningarna kan Svenskt Friluftsliv inte leva upp till den lagändring kring Svenskt Friluftslivs uppgifts- och underrättelseskyldighet som föreslås.
- Friluftsrörelsen kommer behöva fortsatt utökat och långsiktigt stöd för att kunna uppfylla de krav och förväntningar som fritidskortet medför. Främst rör det kostnader för kontroll och uppföljning, utveckling och förvaltning av IT-stöd, fortsatt stöd för ledarutbildning och utveckling av verksamhet.

Bilagor

Svenskt Friluftslivs samtliga medlemsorganisationer har haft möjlighet att skicka inspel på remissen. Bifogat finns de underlag som kommit in från åtta medlemsorganisationer. I bilaga 1 har vi också ett utökat resonemang kring evidensbaserade metoder.

Bilaga 1 -	Evidensbaserade metoder för att främja fysisk aktivitet
Bilaga 2 -	Birdlife. Remissvar på DS2024:16
Bilaga 3 -	Friluftsrörelsen remissvar på DS2024:16
Bilaga 4 -	Svenska Frisksportförbundet vill lämna följande input till remissvaren
Bilaga 5 -	Klätterförbundets remissvar på DS2024:16
Bilaga 6 -	Riksförbundet Sveriges 4H. Remissvar över betänkandet DS2024:16
Bilaga 7 -	Scouternas remissvar till promemoria DS2024:16
Bilaga 8 -	Sportfiskarnas synpunkter gällande "Ett fritidskort för barn och unga"
Bilaga 9 -	Svenska Båttunionen (SBU) lämnar följande synpunkter

Allmänna synpunkter

Svenskt Friluftsliv **ställer sig bakom fritidskortets intentioner** att vilja främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Vi är även positiva till att Svenskt Friluftsliv och friluftsrörelsen i stort så tydligt lyfts fram i promemorian som en viktig aktör i arbetet med att införa ett fritidskort och att främja fysisk aktivitet hos barn och ungdomar.

Svenskt Friluftsliv ser dock en rad utmaningar i promemorian kring fritidskortets utformning. I uppdraget har man utgått ifrån tre viktiga principer: 1. Värna barnens integritet, 2. Minimera administrativ börda, 3. Förhindra ekonomisk brottslighet. I promemorian ser vi tydliga tecken på att de två första principerna fått stå tillbaka för den tredje vilket för oss blir problematiskt.

Svenskt Friluftsliv anser att det saknas en riskbedömning kring ekonomisk brottslighet och att den kontroll som föreslås inte står i paritet till riskerna. I nuvarande utformning riskerar fritidskortet att medföra omfattande administrativ börda och att barns eller vårdnadshavares integritet äventyras. Vi ser också att ideella föreningars olika förutsättningar inte tagits i beaktning i förslaget gällande kriterier för utförare och aktiviteter, vilket bidrar till att promemorian riskerar att gynna vissa föreningar framför andra. Inte minst riskerar friluftsanslagstiftelser att missgynnas eftersom rörelsen idag inte har samma uppbyggnad som exempelvis idrotten har.

Svenskt Friluftsliv anser att promemorian på ett tillfredsställande sätt beskriver dagens problem med att barn och unga ofta har en stillasittande livsstil, lågt och sjunkande föreningsdeltagande och ojämlika förutsättningar mellan olika socioekonomiska grupper för föreningsdeltagande. Däremot finns det brister i analysen av evidensbaserade metoder för att främja fysisk aktivitet och fritidskortets roll i ett sådant sammanhang. Det saknas kopplingar till den omfattande vetenskapliga evidensen som finns, till exempel från WHO och den statliga utredningen Främja Fys, om vilka insatser och åtgärder som är effektiva i att främja fysisk aktivitet och föreningsdeltagande hos barn och ungdomar i lokalsamhället (se bilaga 1). En sådan analys, med tillhörande förslag på fler insatser, är i våra ögon nödvändig för att förslaget om ett fritidskort ska fungera både på kort och lång sikt.

Svenskt Friluftsliv förstår intentionerna med att det är en vårdnadshavare som ansöker om fritidskortet och att detta syftar till att värna och skydda barnens integritet vilket är viktigt. Det är dock önskvärt att promemorian tar höjd för och föreslår att ungdomar, i specifika fall, själva ska kunna ansöka om och erhålla fritidskortet utan inblandning av vårdnadshavare.

Svenskt Friluftsliv anser att barn som fyllt 13 år ska kunna ansvara för ansökan och val inom ramen för fritidskortet, på samma sätt som man byggt upp system inom vården för att ungdomar oberoende av vårdnadshavare ska kunna göra egna vårdval.

Vidare finns det utmaningar med att vårdnadshavare tvingas lämna samtycke kring en rad känsliga uppgifter. Detta i sig kan generellt medföra hinder för barn att delta i aktiviteter, men kan också medföra att barn från utsatta förhållanden i ännu högre grad hindras från att delta vilket i sin tur riskerar öka ojämlikheten i villkoren ytterligare. Kännedom om vilka som har bostadsbidrag eller inte, blir också känsligt när de som driver föreningen eller leder aktiviteten kanske också råkar vara läraren i skolan, grannen i bostadsområdet, eller kompisens förälder vilket kränker integriteten. Inte minst kan detta vara ett problem på mindre orter eller på landsbygden.

Fritidskortet bygger på att lokala föreningar ska söka upp barn som står långt från föreningslivet eller som av andra anledningar inte deltar i det befintliga utbudet av organiserade fritidsaktiviteter. Idrotts-, kultur- och friluftslivsföreningar ska uppvakta dessa barn, via instanser och platser såsom exempelvis i skolan. Svenskt Friluftsliv hade gärna sett promemorian ta upp förslag på en lokal samordningsfunktion som ska säkerställa att skolan, vårdnadshavare och barnen får tillgång till hela utbudet av fritidsaktiviteter på ett strukturerat, rättvist och attraktivt sätt. Annars riskerar situationen leda till orättvisa villkor i lokalsamhället där vissa föreningar får bättre förutsättningar att nå ut till målgruppen än andra.

Svenskt Friluftsliv anser att ett uttalat uppdrag till en lokal instans skulle stärka barnens möjligheter att få kännedom om hela utbudet av aktiviteter som fritidskortet kan användas till, vilket ökar sannolikheten att de får möjlighet att prova på, "fastna för" och fortsätta med erbjudna aktiviteter, oavsett om det handlar om idrott, kultur eller friluftsliv.

En annan fördel med en samordningsfunktion är att det potentiellt skulle möjliggöra att barn kan få prova på aktiviteter inom såväl friluftsliv, kultur som idrott med flera föreningar som utförare. Forskning visar att det generellt är positivt för barns utveckling och hälsa om de får möjligheter att prova på många olika aktiviteter och verksamheter - något även fritidskortet behöver beakta och ta höjd för.

Svenskt Friluftsliv anser att åldern för att omfattas av fritidskortet bör höjas till 18 år, då många friluftslivsorganisationer ser ett stort tapp av ungdomar i 16-årsåldern.

Specifika synpunkter

Kapitel 1.1 förslag till lag om fritidskort

Paragraf 11

Såsom vi tolkar förslaget gäller denna lagändring *endast frågor kring fritidskortet*. Därför bör det också tydligt framgå av formuleringen.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Skrivelsen "för detta ändamål" behöver läggas till i formuleringen.

Kapitel 1.6 Förslag till förordning om register över vissa utförare av fritidsaktiviteter för barn

Paragraf 9 punkt 2 – kriterier för utförarnas verksamhet

Det finns en osäkerhet i promemorian då kriterierna för utförarorganisationer varierar i olika delar av remissen och formuleras på olika sätt. På vissa sidor står att organisationen ska ha bedrivit verksamhet mot målgruppen i minst fem år (5.2.3 sid. 94). På andra ställen står att organisationen ska ha varit verksam i minst fem år (1.6 paragraf 9, sid 22 samt 5.2.3 sid.97). Ett förtydligande krävs på denna punkt.

Oavsett anser Svenskt Friluftsliv att kravet om verksamhet i minst fem år är onödigt högt ställt och riskerar att motverka syftet med fritidskortet. Kravet för statsanslag inom ramen för Svenskt Friluftsliv är i dagsläget två år. Svenskt Friluftsliv anser inte att kravet på utförarorganisationer för fritidskortet bör ligga högre än så. Vidare krävs ett förtydligande om det är huvudorganisationen eller den specifika lokalavdelningen kriterierna gäller. Ett möjligt mervärde med satsningen på fritidskortet kan ju vara att nya lokalföreningar startar i områden där behov uppkommer. Då vore det olyckligt om en nystartad lokalförening i dessa områden inte kan vara en del av fritidskortet på flera år.

Gällande aktiviteterna finns det många kompetenta utförare inom friluftsrörelsen som bedriver aktiviteter där alla åldersgrupper är välkomna, men som inte endast och specifikt riktar sig till de åldersgrupper som avses i fritidskortet. Därigenom riskerar många friluftsföreningar att inte kvalificera sig som utförare trots att de kan erbjuda högkvalitativa aktiviteter för målgruppen. Exempelvis riskerar organisationer med högt anseende och trovärdighet hos allmänheten, så som Svenska Turistföreningen och Friluftsrörelsen, att inte kvalificera sig som utförare på grund av kravet om att specifikt rikta sig till barn och unga mellan 8–16 år.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Ta bort kravet på att en utförare ska ha bedrivit verksamhet för fritidskortets målgrupp och korta förslaget till två år för hur länge en organisation ska ha varit verksam. Kravet bör också gälla huvudorganisationen, inte enskilda lokalföreningar.

Paragraf 9 punkt 3 – kriterier för godkända aktiviteter

Det är viktigt att promemorian tar hänsyn till att olika former av fritidsaktiviteter har vitt skilda förutsättningar, till exempel friluftsrörelsen jämfört med idrottsrörelsen. Friluftsföreningar kan onokligen bidra till många positiva effekter på hälsa, folkhälsa och målgruppens utveckling om det implementeras rätt, men kriterierna för fritidskortet får inte i onödan medföra hinder och utmaningar för målgruppen att delta i aktiviteter eller för utförarna att bedriva verksamhet.

Promemorians förslag till kriterier för aktiviteter – minst tio aktiviteter under en sexmånadersperiod - ger friluftsrörelsen stora utmaningar i satsningen på fritidskortet. Inom friluftsföreningar sker många aktiviteter en gång per vecka eller mer sällan, bland annat för att barn och ungdomar ska kunna hålla på med flera olika fritidsaktiviteter parallellt. Friluftsföreningar är också ofta förlagda under en kortare period på grund av väder, årstid eller syfte. Friluftsrörelsens organisationer har också flera olika typer av aktiviteter med samma individer under ett år. Det kan till exempel handla om skidåkning vintertid och kanot sommartid med ett visst uppehåll mellan säsongerna.

En av uppdragets grundförutsättningar är att fritidskortet ska kunna erbjuda ett brett utbud av fritidsaktiviteter. Med de föreslagna kriterierna samt det faktum att gratisaktiviteter faller bort, som i hög grad erbjuds målgruppen idag, bedömer Svenskt Friluftsliv att cirka 80 procent av

befintliga friluftaktiviteter och verksamheter för målgruppen inom friluftsrörelsen inte kvalificerar sig enligt gällande förslag. Det höjer dessutom trösklarna för de utförare som vill starta nya och anpassade aktiviteter till målgruppen inom ramen för fritidskortet.

Forskning visar att många friluftsbaserade aktiviteter och verksamheter såsom lägerverksamheter och sommarläger har ett stort antal positiva effekter på hälsa, inlärning och utveckling. Många av dessa aktiviteter innebär fysisk aktivitet på låg- och måttligt intensiv nivå och närkontakt med naturen vilket också har positiva effekter. Promenader eller lättare vandringar i närområdet vid åtta tillfällen eller ett sju dagars seglarläger på sommaren ger minst lika många hälsofördelar och ger lika positiv utveckling som de aktiviteter som promemorian hänvisar till. Med detta krav riskerar således många friluftorganisationer att inte kvalificera sig för fritidskortet trots att de kan erbjuda högkvalitativa och utvecklande aktiviteter för målgruppen.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Ändra förslaget så att:

- Godkända aktiviteter ska vara ledarledda och återkommande vid minst tre tillfällen under en sexmånadersperiod
- Omfatta lov- och lägerverksamhet som bedrivs flera dagar i rad under en kortare period.

Paragraf 9 punkt 6–10 – kriterier för godkända utförare

Svenskt Friluftsliv ställer sig positiva till att utförarna ska ha ekonomi och verksamhet i ordning och att kriterierna ska minimera risken för ekonomisk brottslighet. Vi ställer oss också fortsatt positiva till att privata och kommersiella aktörer inte kan bli godkända utförare. Vi önskar att satsningen tar hänsyn till civilsamhällets särart, inte minst när det redan finns en kontrollfunktion på de aktuella friluftorganisationerna genom att de är godkända och antagna som medlemmar hos Svenskt Friluftsliv. I detta fall syftar civilsamhällets särart till att lokalföreningar bedrivs ideellt, där administration inte får belasta föreningarna mer än nödvändigt. Uppföljning, kontroll och rapportering av kriterierna under punkt 6–10 blir administrativt tungt för alla led inom de olika organisationerna då det idag saknas möjligheterna till uppföljning av detta inom friluftsrörelsen.

I punkt 5.2.1 på sida 90 i promemorian beskrivs den kvalitetssäkring och kontrollfunktion som redan finns i hantering av statsbidrag, att särskild hänsyn ska tas till utförarnas administrativa börda och "...goda kontrollnivåer kan upprätthållas och bredden av fritidsaktiviteter värnas".

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Svenskt Friluftsliv anser att kriterierna för utförare är för snäva och riskerar att sälla bort en rad utförare som kan erbjuda bra och meningsfulla aktiviteter inom ramen för fritidskortet. Att de är medlemmar i en organisation som i sin tur är medlem i Svenskt Friluftsliv och de kriterier som redan är fastställda för detta, borde räcka som kvalitetssäkring vid ett registreringstillfälle.

Paragraf 15 & 19 – Svenskt Friluftslivs rapporteringsskyldighet

Dessa två paragrafer innebär en ny lagstadga gällande uppgifts- och underrättelseskyldighet enligt 5.3.3. i promemorian. Svenskt Friluftsliv ställer sig frågande till vad detta egentligen innebär och hur djupt ner i organisationsstrukturen denna lagstiftning är tänkt att sträcka sig. Detta kopplar också tillbaka till det som står under "Paragraf 9 punkt 6–10" gällande kriterier för godkända utförare.

Den kontroll som Svenskt Friluftsliv har i sitt myndighetsutövande idag, rör de riksförbund som är medlemmar och får statsbidrag från oss. Eftersom statsbidrag inte delas ut till medlemmarnas

lokalföreningar finns inga rutiner eller IT-infrastruktur för det i dagsläget. På detta plan skiljer sig Svenskt Friluftsliv från exempelvis Riksidrottsförbundet med sitt väl utvecklade system för LOK-stöd.

Skulle Svenskt Friluftslivs lagstadgade skyldighet endast röra punkt 7 i förslaget, alltså sträcka sig till att rapportera våra medlemmars, riksförbundens, förehavanden är det något som vi redan gör och har rutiner för i vår bidragshantering.

Om det är förslagets mening att Svenskt Friluftsliv ska ha ett lagstadgat ansvar att kontrollera att våra medlemmars lokalföreningar (utförarna) uppfyller samtliga kriterier för fritidskortet, enligt punkt 9, innebär det att vi behöver ha kännedom om utförarnas ekonomiska förehavanden på en nivå som vi inte har idag. Det skulle krävas helt andra rutiner, resurser och IT-infrastruktur eftersom det rör sig om cirka 7000 lokala föreningar. Det skulle också innebära en ökad administrativ börda på riksförbunden och deras medlemmar, då digital utveckling av nya och befintliga system samt underhåll, och en omfattande manuell handpåläggning skulle krävas.

En viktig aspekt i denna fråga är även hur ofta denna kontroll ska göras och genomföras, vilket inte framgår i promemorian, men som är avgörande för hur mycket resurser som detta kommer göra anspråk på.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Gällande förutsättningar för registrering enl. punkt 7 ställer sig Svenskt Friluftsliv positivt till förslaget.

Gällande förutsättningar för registrering enligt punkt 9 föreslår Svenskt Friluftsliv att bevisbördan bör ligga på utföraren som egen juridisk person och den granskande myndigheten bör vara den som betalar ut statsbidraget. Om förslaget skulle gå igenom i sin nuvarande form, behöver regeringen säkerställa att Svenskt Friluftsliv får rätt förutsättningar i form av resurser att långsiktigt kunna leva upp till sin lagstadgade skyldighet.

Svenskt Friluftsliv föreslår även ett förtydligande kring vad denna lagstadgade skyldighet kommer att innebära, hur frekvent rapporteringen ska genomföras och vilka förutsättningar regeringen skapar för att ge Svenskt Friluftsliv möjligheten att leva upp till den lagstadgade skyldigheten som detta innebär.

Förordningen träder i kraft 1 augusti respektive 1 oktober 2025

För att fritidskortet ska kunna börja användas är det viktigt att inte bara digitala system för ansökan om fritidskortet och utförrregister finns på plats, utan också att utförarnas digitala system är anpassade och kompatibla med varandra. Vid dags datum är det ännu okänt vilka systemkrav det kommer att ställas på utförarnas system. Innan de är på plats går det inte att starta utvecklingsprojekt eller uppskatta kostnader för utveckling, drift och underhåll.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Förslaget är att regeringen tar höjd i tidsplanen för utförarnas utvecklingsperiod och ger plats för att dessa inte hinner vara färdigutvecklade vid fritidskortets införande i slutet av 2025.

Kapitel 3.4 Fritidskortet kan användas för betalning av vissa avgifter

Promemorians förslag kring vilka avgifter som ska omfattas av fritidskortet anser Svenskt Friluftsliv är positivt. Att medlemskap är medtaget bland godkända avgifter är extra välkommet, då många av friluftslivets aktiviteter förutsätter ett medlemskap. Gällande hyra av utrustning

och hjälpmedel är det oklart vilken instans som ska tillhandahålla detta? Är det utförarna kan det innebära ytterligare investeringskostnader, då utrustning och hjälpmedel behöver köpas in, innan intäkterna från fritidskortet är utförarna tillhanda.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Ett förtydligande behövs kring vilka som avses vara de som hyr ut utrustning och hjälpmedel och skapa rätt förutsättningar för dem att investera i och tillhandahålla dessa.

Kapitel 3.10 Folkhälsomyndigheten ansvarar för kommunikation och uppföljning och utvärdering av fritidskortet

Samordningen av kommunikation under utredningsarbetet har varit tillfredställande och Svenskt Friluftsliv har tagit aktiv del i det arbetet. Av Folkhälsomyndighetens framtagna kommunikationsstrategi eller promemorian framgår rollfördelningen i kommunikationsarbetet något otydligt. Om rollerna inte blir tydligare framledes ser Svenskt Friluftsliv risker för dubbelarbete och att viss kommunikation faller mellan stolarna samt att synergieffekter uteblir. Om konsekvenserna av det medför att de lokala utförarna får ett ökat kommunikationsansvar, till exempel frågor kring ansökan om fritidskort från vårdnadshavare, blir det en extra administrativ börda som tar fokus från föreningarnas verksamhet.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Ett förtydligande behövs kring ansvarsfördelningen för kommunikationen mellan de olika insatserna och begränsa utförarnas kommunikationsansvar till att kommunicera aktiviteter och egen verksamhet.

Kapitel 12.8 Konsekvenser för utförare inom civilsamhället som anordnar fritidsaktiviteter för barn och unga

Svenskt Friluftsliv anser att promemorian visserligen beaktar flera viktiga aspekter för civilsamhällets möjligheter att genomföra fritidskortet, men att den samtidigt tagit lite hänsyn till att de föreslagna kriterierna kommer få stora konsekvenser för hela eller delar av civilsamhället. Det promemorian tar upp kring kriterier för utförare, aktiviteter, kontroll och administration får omfattande konsekvenser för stora delar av civilsamhället att det riskerar att utarma reformens syfte och skapa höjda trösklar både för utförare och utövare. Svenskt Friluftsliv anser därmed att konsekvenserna för civilsamhället behöver tas i större beaktande och utredas vidare.

Ökad administration för ideella föreningar

Utformningen av förslaget i denna promemoria höjer trösklarna på flera plan gällande administration. Lokalföreningar kommer få ökade kostnader samt behöva lägga ideella resurser på administration, som hade kunnat läggas på att arrangera aktiviteter och att nå målgruppen. Det riskerar att skapa så stora hinder att flera aktörer kan välja att inte ansöka om att bli utförare. Barnen riskerar då att gå miste om ett brett utbud av fritidsaktiviteter. Det riskerar också att öka trycket på de utförare som trots de höga trösklarna bestämt sig för att bli utförare.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Vi önskar att promemorian tar större hänsyn till ideella föreningars begränsade förutsättningar att hantera administration och i stället så långt det är möjligt verka för att sänka de administrativa trösklarna. Detta kommer vara en mycket viktig pusselbit för att fritidskortet ska kunna erbjuda en så bred palett av fritidsaktiviteter till barn och ungdomar som möjligt.

Svenskt Friluftslivs äskande om medel för 2025/2026

I november 2023 fick Svenskt Friluftsliv, på begäran av socialdepartementet, redogöra för uppskattade kostnader för 2024–2026. Baserat på förslag i myndigheternas delrapporter och hypoteser som utredningen utgick ifrån äskade Svenskt Friluftsliv medel som i dåläget ansågs rimliga. Enligt promemorians förslag uppskattar Svenskt Friluftsliv att friluftsrörelsen kommer behöva fortsatt utökat och långsiktigt stöd för att kunna uppfylla de krav och förväntningar som fritidskortet medför. Framst rör det kostnader för utveckling och förvaltning av IT-stöd, fortsatt stöd för ledarutbildning och utveckling av verksamhet.

Att nå fritidskortets målgrupp är resurskrävande och tar tid. Fler ledare med specialkompetens behöver rekryteras och verksamheter behöver anpassas och utvecklas i områden där verksamhet idag inte finns. De trösklar för utförare som vi tagit upp i detta svar kommer innebära merkostnader om fritidskortet ska utformas enligt förslaget.

Lagförslaget kring Svenskt Friluftslivs uppgifts- och underrättelseskyldighet förutsätter ett IT-system, som knyter ihop alla verksamhetssystem inom friluftsrörelsen, vilket saknas idag. Kostnader för att bygga systemet och anpassa det till utförarregister, betallösning och andra verksamhetssystem är sedan tidigare estimerat till mångmiljonbelopp. Ett sådant system behöver sedan underhållas, förvaltas och utvecklas löpande, vilket i sig medför kostnader över tid.

Svenskt Friluftslivs ställningstagande

Att Svenskt Friluftsliv och dess medlemsorganisationer ges de ekonomiska medel som krävs för uppdraget att tillgodose barnen inom ramen för fritidskortet aktiva och meningsfulla friluftaktiviteter tillsammans med andra.

Bilaga 1. Evidensbaserade metoder för att främja fysisk aktivitet

Svenskt Friluftsliv anser att förslaget på ett acceptabelt sätt beskriver den nuvarande situationen och problemen i Sverige vad gäller;

- barn och ungdomars låga nivå av fysisk aktivitet,
- höga nivå av stillasittande beteenden,
- de ökande klyftorna mellan föreningsaktiva och icke föreningsaktiva barn och ungdomar i samhället samt
- skillnader i deltagande i föreningslivet mellan personer utifrån boendeort eller bostadsområde.

Däremot saknar förslaget nästan helt en beskrivning och analys av evidens om fungerande insatser i samhället generellt och på gruppen barn och ungdomar specifikt för att främja fysisk aktivitet och föreningsdeltagande. Inte heller tar promemorian upp nationellt och internationellt evidensbaserade metoder och strategier för att främja fysisk aktivitet, till exempel den statliga utredningen Främja Fys, vägledningar och rekommendationer från EU, WHO Europa och WHO globalt. En sådan analys och beskrivning är nödvändig för att kunna bedöma om och på vilket sätt ett system med ett nationellt fritidskort skulle kunna fungera, inte minst i ett lokalt perspektiv och på lång sikt.

Ovanstående kunskapsorgan lyfter bland annat fram betydelsen av sektorsövergripande samverkan, mångfacetterade och koordinerade insatser, att skapa aktiva miljöer och att bygga kapacitet i lokalsamhällen för ett hälsofrämjande arbete. Enskilda insatser för att främja fysisk aktivitet kan fungera, men bäst effekt och uthållighet uppnås om flera insatser och åtgärder kombineras och implementeras samtidigt på ett systematiskt sätt med uthållighet som ledord. Främja Fys fokuserade i sitt slutbetänkande på att forskning rekommenderar investeringar och insatser inom allt från rörelserik förskola/skola, aktiva transporter, hälsofrämjande hälso- och sjukvård och att stötta och stärka civilsamhällets verksamheter för att bland annat aktivera barn och ungdomar. Insatser skulle framförallt behövas i form av ett riktat stöd till civilsamhället i fritidskortets anda, där man utnyttjar redan befintliga strukturer, kontrollfunktioner och rutiner för att erbjuda barn och ungdomar gratis eller starkt rabatterade aktiviteter. Utöver en satsning på civilsamhället krävs dels ett stöd till kommuner och lokala företrädare för samordning och samverkan, dels övergripande insatser för att synliggöra och tillgängliggöra aktiviteterna för målgruppen.

Svenskt Friluftsliv menar att fritidskortet skulle kunna vara en bra insats, men är på egen hand sannolikt otillräcklig för att vända trenden. Det är välkänt att såväl idrotten som det organiserade friluftslivet, med tillhörande anläggningar och platser, främst finns etablerade i områden där medelklassen bor, och det är brist på verksamheter och anläggningar i socioekonomiskt utsatta områden (Centrum för idrottsforskning, 2023). De socioekonomiskt utsatta områdena är således också ofta geografiskt segregerade.

Forskning på upplevda hinder till fysisk aktivitet hos barn och ungdomar visar att de mest framträdande hindren är långa avstånd till, och brist på, lämpligt fritidsutbud där man bor. Höga avgifter kan vara ett hinder för deltagande i föreningar, vilket promemorian korrekt identifierar. Den samlade kunskapsbasen visar således att andra hinder riskerar att göra fritidskortet kraftlöst om man inte samtidigt etablerar fler verksamheter i de utpekade områdena, främjar samverkan mellan olika aktörer och allmänt utformar fler lämpliga miljöer och anläggningar för syftet. Promemorian missar att betona denna väsentliga förutsättning, och med ovan nämnda

evidens i ryggen, anser Svenskt Friluftsliv det vara orealistiskt att fritidskortet i sig skulle åstadkomma denna effekt på egen hand.

Svenskt Friluftsliv anser vidare att promemorian inte fullt ut beaktar de erfarenheter och lärdomar som Norges tidigare försök att införa ett fritidskort renderade. Satsningen genomfördes aldrig i Norge, men genom en analys och kunskapsinhämtning från vårt grannlands planering och arbete skulle sannolikt många viktiga lärdomar kunna dras och misstag undvikas, i ett svenskt sammanhang, till exempel utmaningen med att nå relevanta målgrupper såsom barn från utsatta bostadsområden. Det är fullt möjligt att en sådan granskning har genomförts i planeringen av promemorian, men skulle behöva beskrivas mer ingående.

Bilaga 2 - Birdlife. Remissvar på DS2024:16

Sammanfattning

BirdLife Sverige ställer sig positiv till införandet av fritidskortet som ett medel för att öka barns och ungas möjlighet att delta i fritidsaktiviteter. Vi anser att detta initiativ kan främja barns hälsa, rörlighet och minska stillasittande tid framför skärmar. Friluftslivets inkluderande och genusneutrala karaktär erbjuder en plattform där alla barn, oavsett bakgrund, kan delta på lika villkor. Vi ser dock ett antal risker och utmaningar kopplade till förslagets utformning, särskilt gällande små föreningars kapacitet att hantera administrativa och personuppgiftsrelaterade krav samt de specifika krav som ställs på friluftsvksamheter.

Digitalt system och redovisning (avsnitt 4.1, 4.2)

Vi ser en risk med att mindre ideella föreningar, som ofta drivs helt av volontärer, saknar resurser och kapacitet att uppfylla myndigheternas krav på anslutning till ett digitalt system, administration och ekonomisk redovisning. Kraven på en godkänd utförare kan därmed exkludera små föreningar från att delta, trots att de erbjuder viktiga och uppskattade aktiviteter för barn och unga. Vi föreslår att stöd och vägledning från Försäkringskassan eller annan ansvarig myndighet utökas för att underlätta för mindre föreningar att bli godkända utförare.

Friluftaktiviteter och krav på frekvens och längd (avsnitt 5.2)

Kravet att fritidsaktiviteter ska tillhandahållas minst tio gånger under en sammanhängande period om sex månader är problematiskt för friluftsvksamheter. Dessa aktiviteter skiljer sig från sportverksamheter genom att de ofta är längre men färre till antalet, såsom heldagsvandringar eller veckolånga läger. Kravet riskerar att exkludera kvalitativa friluftsvksamheter som erbjuder stora hälsovinster och social gemenskap. Vi föreslår att kravet på aktiviteternas frekvens anpassas för friluftsvorganisationer för att spegla friluftslivets unika förutsättningar.

Krav på verksamhetshistorik (avsnitt 5.2)

Förslaget att en förening ska ha bedrivit verksamhet i minst fem år för att kunna registreras som godkänd utförare kan vara exkluderande för mindre, men ändå etablerade och kvalitativa, föreningar. Detta krav riskerar att utestänga föreningar som nyligen startats eller vuxit fram för att möta ett ökat intresse för friluftsliv. Vi rekommenderar att regeringen överväger att sänka kravet på verksamhetshistorik eller införa en flexibilitet där andra kvalitativa kriterier kan beaktas.

Svårigheter att nå barn i socioekonomiskt utsatta områden (avsnitt 3.5)

Vi ser en risk att det blir svårt att nå ut till barn i socioekonomiskt utsatta områden. Konkurrensen mellan utförare om dessa barn kan leda till fragmentering och att vissa barn ändå inte får tillgång till aktiviteter. Även sociala instanser och skolor kan överbelastas av aktörer som vill presentera sin verksamhet, vilket kan leda till utmattning hos dessa instanser och en risk för att de mest behövande barnen inte nås. Vi föreslår att regeringen och ansvariga myndigheter utvecklar en samordnad strategi för att säkerställa att informationen om fritidskortet och aktiviteterna sprids effektivt och riktas till rätt målgrupper.

Ökad administration och kostnader för ideella organisationer (avsnitt 12.4)

Vi ser en risk för att ideella organisationer, som BirdLife Sveriges regionalföreningar, får en ökad administrativ börda och ökade kostnader till följd av de krav som ställs på godkända utförare.

För många av dessa föreningar, som ofta saknar anställd personal och drivs av ideellt engagerade, kan detta innebära en påfrestning som hotar deras överlevnad. Vi föreslår att stödåtgärder, såsom subventionerade administrativa tjänster eller ökat ekonomiskt stöd för administration, införs för att underlätta även för mindre föreningar att delta i fritidskortssystemet.

Avslutning

Vi ser positivt på införandet av fritidskortet som ett sätt att öka barns och ungas deltagande i friluftaktiviteter och därmed förbättra deras hälsa och välbefinnande. För att säkerställa att alla barn får tillgång till en meningsfull fritid, oavsett socioekonomiska förutsättningar, bör dock förslaget justeras för att bättre inkludera små föreningar och friluftorganisationer. Vi ser fram emot fortsatt dialog kring hur dessa justeringar kan genomföras.

I detta ärende har BirdLife Sverige beslutat. Generalsekreterare Stina Rigbäck har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även projektledare för Fritidskortet Eva Bredberg deltagit.

Stina Rigbäck, generalsekreterare BirdLife Sverige
Mörbylånga 2024-09-23

Bilaga 3 - Friluftsförbundet Friluft Främjandets remissvar på DS 2024:16

Friluftsförbundet tackar för möjligheten att lämna synpunkter på DS 2024:16, Ett fritidskort för barn och unga.

Vi vill inledningsvis framhålla att vi delar regeringens bild av vikten av en meningsfull fritid för barn och unga i gemenskap med andra.

Att ha en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra, inom ramen för ideella organisationer, har många positiva värden. Det är en friskfaktor mot psykisk hälsa, kan bidra till ökad fysisk aktivitet och kan vara en skyddsfaktor mot utanförskap. Därför är intentionen med fritidskortet bra: att ge barn och unga ökade möjligheter till meningsfull fritid, med en bredd av ledarledda aktiviteter över hela landet.

Friluftsförbundet välkomnar att det organiserade friluftslivet ses som centralt i detta arbete, tillsammans med annan viktig verksamhet som idrott och kulturutövande. Friluftsförbundet vill gärna erbjuda fler barn och unga en ingång till friluftsliv, inom ramen för fritidskortet.

Sammantaget välkomnar Friluftsförbundet regeringens ambition med fritidskortet. Men för att kunna möjliggöra verksamhet för fler behöver ett antal centrala frågor lösas eller förtydligas. Vi ser risker i att konstruktionen som den föreslås i promemorian inte möjliggör för aktörer inom friluftslivet att kunna bidra till att intentionerna med fritidskortet uppfylls, i den utsträckning vi både önskar och skulle kunna.

Vi inleder vårt remissvar med en kort beskrivning av Friluftsförbundets särart som aktör och hur denna påverkar våra möjligheter att erbjuda verksamhet inom ramen för fritidskortet med den föreslagna konstruktionen. Därefter följer kommentarer på de delar/områden i promemorian som särskilt påverkar Friluftsförbundets möjligheter att erbjuda verksamhet inom ramen för fritidskortet, utöver den vi redan skapar idag.

I övrigt hänvisar vi till Svenskt Friluftslivs remissvar, där vi varit delaktiga i processen.

Om Friluftsförbundet

Friluftsförbundet är Sveriges största arrangör av ledarlett friluftsliv, med cirka 300 lokalavdelningar, över 8 600 ideella ledare och närmare 110 000 medlemmar, varav hälften är barn och ungdomar. Under 2023 genomfördes 7,7 miljoner aktivitetstimmar i ett 15-tal verksamhetsgrenar som paddling, långfärdsskridsko, klättring, utförsåkning, mountainbike, vandring och vildmarksäventyr. Aktiviteterna leds av såväl unga, vuxna som seniorer. Drygt 1 500 nya ledare utbildades under 2023, med detta är vi Sveriges största ledarutbildare inom friluftsliv. Vi erbjuder verksamhet över hela landet, för alla åldrar, för nybörjare såväl som för mer erfarna utövare inom olika grenar.

Friluftsförbundets ledarledda verksamhet utgörs av motions- och rörelseaktiviteter i naturen. Så sent som 2024 slog Skatteverket fast att Friluftsförbundets verksamhet är att jämställa med idrottsverksamhet. Dock är en stor skillnad att all verksamhet sker utan tävling och prestationskrav. Detta gör oss unika i vårt uppdrag och vår struktur, i förhållande till annan rörelse- och idrottsverksamhet.

Övergripande kommentarer om DS 2024:16

Bristande finansiering av lokal barn- och ungdomsverksamhet

Friluftsförbundets finansiering kommer huvudsakligen från statsbidrag via Svenskt Friluftsliv och medlemsavgifter, samt gåvor och projektstöd.

Friluftsförbundets lokalavdelningar erbjuder barn- och ungdomsverksamhet, som möter de intentioner som regeringen har med fritidskortet, att erbjuda en meningsfull fritid för barn och unga. Eftersom vår verksamhet är motionsbaserad bidrar vi också till att motverka stillasittande och en ökad rörelse i naturen, med alla de välbelagda positiva effekter det har för den fysiska, psykiska och existentiella hälsan.

Friluftsförbundet står idag, trots att vår verksamhet jämföras med idrottsverksamhet, utanför de stödstrukturer för rapportering och ersättning som idrottsorganisationerna inom ramen för Riksidrottsförbundet är en del av. Det handlar till exempel om möjlighet att få ersättning för enskilda aktiviteter (LOK-stöd), samt använda befintliga IT-system som Idrott Online. Därför är vår bedömning att det blir svårt att erbjuda verksamhet för att uppnå den fulla potentialen med fritidskortsreformen. Det saknas helt enkelt förutsättningar att öka antalet aktiviteter på ett sådant sätt som skulle vara möjligt med en stödstruktur som mer liknar den traditionella idrottsrörelsens.

Den verksamhet som Friluftsförbundet erbjuder bidrar till motion och rörelse, trygga och goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar samtidigt som den bidrar med kunskap om natur och miljö, och att samarbeta i grupp. Genom enhetliga stöd för rörelse och motion och införandet av fritidskortet skulle de rörelsefrämjande friluftsförbundets organisationerna, såsom Friluftsförbundet, kunna utöka verksamheten, sänka trösklarna för att få fler människor i fysisk aktivitet, och i ännu högre utsträckning än idag bidra till att förbättra folkhälsan.

Ledarledda aktiviteter kräver fler ledare

Alla Friluftsförbundets aktiviteter leds av utbildade ledare, som verkar inom ett 15-tal verksamhetsgrenar. Det medför särskilda behov av resurser för exempelvis ledarutbildning, kommunikation för ledarrekrytering, och kvalitetssäkring av såväl utbildning som verksamhet.

Behoven och engagemanget är också större än vad organisationen med nuvarande resurser har möjlighet att möta. Trots att vi är Sveriges största ledarutbildare inom friluftslivet, med 1500 nyutbildade ledare 2023, tvingades organisationen under samma tidsperiod tacka nej till ytterligare 2 000 personer som anmält intresse för att bli ledare, på grund av begränsade resurser. Detta samtidigt som våra lokalavdelningar inte kan erbjuda alla de barn och unga som önskar plats i verksamheten. Det är ett stort slöseri med engagemang, och en förlorad folkhälsopotential.

För att skapa ännu mer verksamhet än vi redan gör idag för de målgrupper som regeringen vill nå med fritidskortet, behöver vi både öka ledartillväxten i befintlig organisation, och utbilda ledare som - gärna i samarbete med andra - kan skapa och utveckla verksamhet för unga som idag inte nås av det organiserade friluftslivet, eller i områden där det organiserade friluftslivet har lägre närvaro. Regeringens omställningsstöd som tilldelades Friluftsförbundet via Svenskt Friluftsliv under hösten 2024 var mycket välkommet, och har möjliggjort en tillfällig ledarsatsning som ger förutsättningar för att erbjuda mer verksamhet för fler barn och unga. Det är positivt. Men stödet är tillfälligt, och tiden för omställningen är kort. Att nå fritidskortets målgrupp är resurskrävande och tar tid. Många barn och unga som kan komma ifråga för fritidskortet, står idag långt ifrån organiserad verksamhet inom friluftsliv, idrott eller kultur. Fler ledare med specialkompetens behöver rekryteras, befintlig verksamhet behöver anpassas och

ny verksamhet behöver utvecklas och etableras i områden där verksamhet idag inte finns. För att reformen fritidskortet ska få verklig effekt ser vi ett behov av att omställningsarbetet kan fortgå även under 2025. Och om Friluftsförbundet, likt hösten 2024, gavs ett aktivitetsstöd som var jämförbart med ledarledd idrottsverksamhet skulle vi kunna erbjuda långt fler barn och unga plats inom den ordinarie verksamheten.

Administration slukar resurser på bekostnad av verksamhet.

Som tidigare nämnts anser Friluftsförbundet att regeringens ambitioner och intentioner med fritidskortet är positiva.

Med nuvarande förslag finns dock en stor risk i att många organisationer inte kommer att kunna erbjuda verksamhet inom ramen för fritidskortet eftersom de saknar tillgång till en IT-lösning som kan överföra data till offentliga system. Att utveckla nya IT-lösningar för dessa aktörer, skulle vara alltför resurskrävande. En betydligt bättre lösning skulle vara att ge organisationer som kan erbjuda verksamhet inom ramen för fritidskortet, tillgång till redan befintliga system, liknande de som idrottsorganisationer idag är en del av.

Aktiviteter som kan betalas med fritidskortet

Avseende avsnitt 3.4 Fritidskortet kan användas för betalning av vissa avgifter för ledarledda fritidsaktiviteter som tillhandahålls av godkända utförare, sid 51 och framåt vill vi framföra följande synpunkter.

Det är avgörande att villkoren för vilken verksamhet som kan omfattas av fritidskortet möjliggör en mångfald och bredd av aktiviteter. Det är viktigt att regelverket utformas så att inte organisationsstruktur och avgiftskonstruktioner blir ett hinder för aktörer som vill bidra till att realisera fritidskortets intention och ge nya målgrupper av barn och unga en ingång till deltagande i ideella organisationer.

Ideella organisationer bedriver verksamhet i ett stort antal former. Inom friluftslivet är exempelvis läger eller längre helgaktiviteter vanligt förekommande. Friluftsförbundet instämmer i att det är viktigt med regelbundna aktiviteter, som är ledarledda och sker i grupp. Vi ser dock en risk med att många av de aktiviteter vi arrangerar, inte kommer att kunna komma målgruppen för fritidskortet tillgodo, om förslaget om krav på en frekvens av aktiviteter på tio tillfällen under sex månader kvarstår. Friluftsförbundet bedriver en bredd av friluftsgrenar under alla årets säsonger, där barn och unga kan delta i exempelvis både skidskola på vintern och paddling eller mountainbike på vår och sommar. Det finns en risk för att fritidskortet inte kommer att kunna nyttjas om kraven om tio tillfällen på sex månader kvarstår. Friluftsförbundet föreslår därför att kravet på antalet aktiviteter under en viss tidsperiod ses över.

En annan synpunkt handlar om avgiftskonstruktionen. För Friluftsförbundets del består kostnaden för att delta i vår verksamhet av en medlemsavgift i kombination med aktivitetskostnader, till exempel för skidskola, naturparkour eller klättring. Många av våra lokalavdelningar arbetar aktivt med att hålla låga aktivitetsavgifter. Kostnaden för deltagaren kan istället handla om deltagande på läger eller helgäventyr som är viktiga delar av den unges aktiva medverkan i föreningslivet så som friluftslivet utövas. Därför är det för Friluftsförbundets del avgörande att regelverket medger att fritidskortet kan användas för både medlems- och deltagaravgifter, samt att även kostnader för flerdagarsaktiviteter såsom helgaktiviteter och lägerverksamhet kan ingå.

Utförarregister och företrädareregister

Avsnitt 5 Utförarregister, sid 87:

Föreningslivet i Sverige är organiserat på många olika sätt. Det är en styrka. För att olika former av aktiviteter ska kunna erbjudas unga inom ramen för fritidskortet är det viktigt att det är enkelt för alla utförare att ansluta sig till utförar- och företrädarregistret.

Idag har få eller inga organisationer inom friluftslivet en IT-infrastruktur som enkelt kan leverera den information som krävs för att ingå i utförar- och företrädarregister. För att satsningen på fritidskortet ska blir framgångsrik och uppnå regeringens mål om en meningsfull och aktiv fritid för barn och unga, bör satsningen möjliggöra för aktörer att skapa sådan verksamhet för barn och unga. Det vore mycket olyckligt om fritidskortets resurser måste nyttjas för att organisationer behöver investera i kostsam IT-infrastruktur. Friluftsfrämjandet menar att regeringen behöver hitta sätt att för fler att använda den infrastruktur som redan finns att tillgå. På det sättet kan skattemedel istället nyttjas till att exempelvis utbilda ledare samt till att nå ut till barn och unga med information om de fritidsaktiviteter som arrangeras i närområdet.

Förslaget innehåller ett krav om att utförare ska ha bedrivit verksamhet i minst fem år (avsnitt 5.2.3, sid 94). Här önskar Friluftsfrämjandet ett förtydligande om det avser riksorganisation eller lokalavdelning. Om det avser en lokalavdelning, kommer det att begränsa tillgången på aktiviteter i områden där det idag saknas lokal verksamhet, eller där lokalavdelningen är yngre än fem år. Detta är fallet i flera socioekonomiskt utsatta områden. Begränsningen på fem år riskerar att motverka etablering av verksamhet i nya områden eftersom fritidskortet inte kommer att kunna nyttjas för deltagarna förrän efter fem år. Friluftsfrämjandet föreslår därför att alla lokala föreningar vars riksorganisation får organisationsstöd från Riksidrottsförbundet, Svenskt Friluftsliv, Statens kulturråd och MUCF automatiskt ska vara godkända utförare.

Vidare menar Friluftsfrämjandet att det behövs ytterligare förtydliganden vad gäller utförar- och företrädarregistret (avsnitt 5.2.4 Det bör införas ett företrädarregister, sid 99). Till exempel är definitionen av utförare inte tydlig. Är det riksorganisation eller lokalavdelning? Vad gäller företrädare ställs kravet på elektronisk underskrift av firmatecknare. Detta kommer också krävas avsevärd administration att få till.

Nyttjandegrad och erbjudande om aktivitet i närområdet

I avsnittet 12.2, sid 190, som beskriver nyttjandegrad och hur många i målgruppen som kan komma att använda fritidskortet vill vi lyfta vikten av att det finns resurser som möjliggör för lokalavdelningar att kommunicera sina aktivitetserbjudanden i närområdet.

Ökade administration för utövare

Avsnitt Bedömning av administrativa kostnader för utförare som omfattas av fritidskortet, sid 226.

I bedömningen av administrationen kopplad till fritidskortet konstateras att den administrativa bördan kommer att öka för utförare, samt att det är oklart om alla utförare har adekvata IT-system för att hantera fritidskortet. Som tidigare nämnts, delar Friluftsfrämjandet den bedömningen. Det konstateras också att detta kan vara kostnadsdrivande för utförare, och att detta sannolikt kommer leda till att utförare kommer att behöva ta ut högre avgifter. För utförare som redan arbetar hårt med att hålla nere avgifter kan dessa ökade administrationskostnader slå hårt. Varför Friluftsfrämjandet menar att regeringen måste tillskjuta mer medel till dess att reformen är på plats.

Ekonomiskt stöd för införande och kommunikation

Avsnitt 12.8 Konsekvenser för utförare inom civilsamhället som anordnar fritidsaktiviteter för barn och unga, sid 22 och framåt.

Bedömningen i promemorian är att de medel som tilldelats Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv under 2024 i hög grad täcker de förberedande och stödjande insatser som behövs, och att de fortsatta kostnaderna för stödjande insatser för utförare hos Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv för 2025 bedöms uppgå till 3 miljoner kronor vardera (sid 226).

Friluftslivsförbundet delar inte den bilden. Som Friluftslivsförbundet tidigare konstaterat saknar många organisationer inom friluftslivet adekvat IT-infrastruktur för utförare.

Nedanstående tabell är hämtad ur promemorian och visar Riksidrottsförbundet samt Svenskt Friluftslivs uppskattade kostnader för Fritidskortet för 2025–2026. Det är tydligt att den stora kostnaden för Svenskt Friluftsliv och dess medlemsorganisationer är IT-system. Det vill säga grundläggande infrastruktur för att friluftslivets organisationer ska kunna vara utförare för aktiviteter där fritidskortet ska kunna användas.

Tabell 10. Uppskattade kostnader för Sveriges Riksidrottsförbund (RF) och Svenskt Friluftsliv 2025–2026 (i tusental kronor)

	2025	2026
RF		
Deltagande i projektet för framtagande av lösning för fritidskortet	1 000	1 000
Utbildning och stöd till föreningar	7 000	7 000
Kommunikation	1 000	1 000
Svenskt Friluftsliv		
Arbete med implementering och administrativt stöd	1 000	1 000
Utveckling av IT-plattform för rapportering och uppföljning	5 000	0
Totalsumma kostnader RF + Svenskt friluftsliv	15 000	10 000

Som nämnts tidigare, menar Friluftslivsförbundet att det är olyckligt att fritidskortets resurser måste nyttjas för att organisationer ska investera i kostsam IT-infrastruktur. Regeringen måste hitta lösningar som gör att fler kan använda de IT-system som redan finns, så att medel snarare kan läggas på utbildning och stöd till föreningar för bland annat kommunikation. En annan väg att gå är att tilldela mer resurser till Svenskt Friluftsliv för förberedande och stödjande insatser 2025 och 2026.

Höjd åldersgräns

Avsnitt 3.2 Fritidskortet ska lämnas för barn som är 8 - 16 år, sid 34:

Den föreslagna åldersgränsen är 8–16 år. Många föreningar kämpar idag med att behålla ungdomar i de senare tonåren i föreningsverksamhet. Åldersgränsen på 16 år gör därför att föreningslivet än mer riskerar att tappa ungdomar när de är i en skör och starkt påverkningssbar

ålder. Friluftsrämjandet menar därför att den övre åldersgränsen för nyttjande av fritidskortet bör justeras till 18 år.

Avslutning

Som Friluftsrämjandet inledde med är regeringens intention med fritidskortet bra. Vi vill att reformen ska lyckas och vill ta emot fler barn och unga i vår verksamhet. Men för att reformen ska vara lyckosam, att ge barn och unga en meningsfull fritid i gemenskap och med ett brett utbud av aktiviteter, behöver finansiering för långsiktigt ledartillväxande. Det finns också ett antal hinder och begränsningar i den föreslagna konstruktionen som bör tydligt och frågetecken som måste rätas ut så att skattemedel inte läggs på omfattande administration och dyr IT-infrastruktur utan på själva intentionen med reformen: att barn och unga ska få möjlighet till en meningsfull fritid i gemenskap och med en bredd av fritidsaktiviteter. Här vill och kan Friluftsrämjandet med 130 års erfarenhet av att skapa aktiviteter över hela landet som leder till livsglädje för individen och förbättrad folkhälsa för samhället gärna bidra.

FRISK
Sport

Bilaga 4 - Svenska Frisksportförbundet vill lämna följande input till remissvaren angående fritidskortet

Angående fråga om frekvensen av aktiviteter, tio gånger under sex månader, punkt 3.4 sidan 52-53.

Vi ser två huvudsakliga problem med den här frågan. Den första är att vi anser att motiveringen bakom den satta tidsperioden endast är baserad i fysisk aktivitet. Den andra är att det är otydligt hur frekvensen av aktivitet kan se ut, och hur det ska granskas.

Meningsfull fritid är inte bara idrott. Det kan också vara läger, kurser vandringar, kurser och utflykter.

I rapporten anges en motivering till varför det är återkommande aktiviteter som ska främjas (10 ggr under 6 månader) att regelbunden fysisk aktivitet är hälsofrämjande. Men såväl kulturaktiviteter som läger och liknande är också viktigt och ger meningsfull fritid även om det inte är lika regelbunden verksamhet. Den motivering som finns i remissen avser bara fysisk aktivitet och vi anser att det inte finns tillräcklig grund för varför 10 återkommande tillfällen är viktigt när det handlar om exempelvis kulturaktiviteter eller friluftaktiviteter. Vi menar att exempelvis en friluftaktivitet som pågår 3x5 timmar under sex månader också bör innefattas.

Ett annat problem vi ser med formuleringen av tio gånger under en period av sex månader är vilka olika typer av aktivitetstillfällen det kan innebära. Det behövs visst förtydligande kring vad som räknas som 10 tillfällen under 6 månader. Hur länge måste aktiviteten pågå och hur lång tid måste det vara emellan? Här är några aktivitets-scenarion vi kan tänka oss, och vi funderar på om de kan räknas som 10 tillfällen:

1. Föreningen har en regelbunden träningsgrupp 1 timme i veckan. Till exempel *ett tillfälle innebandyträning i veckan under en termin*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?
2. En gång i veckan, 20 minuter per tillfälle, tio veckor. Till exempel *en digital träff i veckan på internetbaserat forum*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?
3. 2 timmar under tio dagar i rad. Till exempel *två timmars organiserad ledarledd innebandyträning om dagen under ett 10 dagar långt läger*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?

4. 1 timme fem gånger på en dag i oktober och 1 timme fem gånger på en dag i november samma termin. Till exempel *5 olika kurspass om dagen om olika målningsmetoder arrangeras under två dagar, varav 5 pass den 4 oktober och 5 pass den 11 november*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?
5. Tio olika aktiviteter under en enda helg. *till exempel en aktivitetshelg som arrangeras under två dagar, varav 5 olika aktiviteter på lördagen och 5 på söndagen*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?

Det är också en fråga om deltagande på aktiviteterna. Kan föreningen erbjuda 10 aktiviteter för målgruppen men olika personer deltar på olika tillfällen?

Exempel:

6. Föreningen erbjuder olika aktiviteter, som tillsammans blir 10 tillfällen. Till exempel *Volleybollträning 1 timme, 3 gånger under en termin, akvarellmålning, 4 gånger under en termin och vandring 3 gånger under en termin*. Föreningen erbjuder 10 tillfällen för *målgruppens ålder, men det är inte samma aktivitet varje gång och inte samma deltagare på alla tillfällen*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?
7. Axplock av aktiviteter erbjuds under en helg men deltagarna kan välja mellan aktiviteterna så samma person är inte med på samtliga 10 tillfällen: Till exempel *en volleybollturnering, ett danspass, en vandring, en studiecirkel osv. erbjuds under samma helg men olika deltagare deltar på de olika aktiviteterna*. Räknas det som 10 tillfällen under 6 månader?

Vi funderar också på hur det granskas om en förening erbjuder tillräckligt många tillfällen av aktiviteter för ungdomar i 8–16 års ålder? Är det verksamhetsberättelsen som granskas för detta? För aktiviteter som får LOK-stöd av RF är det säkert enklare, men vi önskar förtydligande kring hur andra aktiviteter ska redovisas.

Angående fråga om kalenderår, punkt 3.4 sidan 56

Det anges att fritidskortet används för kalenderår. Vad gäller för föreningar med brutet verksamhetsår? Det gäller till exempel föreningar där man betalar medlemsavgift för ett motsvarande skolår, till exempel augusti till juli.

Till exempel:

8. Ett barn blir medlem i november i en förening som har brutet verksamhetsår. Medlemsavgiften som barnet betalar gäller till augusti nästa år. Hur fungerar betalningen då?
9. Om man har medlemsavgift per kalenderår (jan-dec) och ett barn blir medlem i verksamheten i november, men bara hinner delta på aktiviteten fyra gånger innan terminen är slut, är det ändå okej att betala med fritidskort för den terminen då?
10. Bör föreningar som idag har brutet verksamhetsår (till exempel aug-juli) ställa om till att kräva medlemsavgift för kalenderår?

Angående att föreningen ska ha utfört verksamhet för barn och unga i fem år, punkt 5.2.3, sidan 97.

Vi anser att det i remissen inte finns tillräckligt tillräcklig grund till varför man har satt kravet att föreningen ska ha haft verksamhet för målgruppen i fem år redan för att få registreras som utövare. Enda motiveringen som finns är "bedrivs på långsiktigt sätt". Vi anser att föreningar som vill starta ny verksamhet och erbjuda meningsfull fritid kan ha svårt att komma igång när

de blir exkluderade från fritidskortet. Vi anser att det här förslaget inte uppmuntrar föreningar till att starta verksamhet för målgruppens ålder.

Med fritidskortet ska fler unga få tillgång till fritidsaktiviteter – och då behövs ny verksamhet. Vi anser att det finns en stor vinst i att gynna föreningar som vill starta ny verksamhet för målgruppen. I vårt förbund behöver vi starta ny verksamhet. Många grupper är fulla och har långa kölistor. Enligt förslaget är det endast föreningar som redan har haft verksamhet för barn och unga under lång tid redan som får gynnas av fritidskortet. Nya föreningar kan därför ha svårare att få medlemmar och på så vis också få det svårare att ha kvar sin verksamhet i fem år för att äntligen bli utövare av fritidskort.

Våra funderingar:

11. Otydligt: Behöver föreningarna ha haft organisationsnummer i fem år eller behöver den ha haft verksamhet för målgruppens ålder i fem år? Kan alltså en förening ha haft verksamhet för sexåringar och artonåringar i fem år, men också ha haft en grupp för åtta till tioåringar i endast två år, för att bli utövare?
12. Bör beaktas: även nystartad verksamhet erbjuder meningsfulla fritidsaktiviteter. Vi anser att det är orimligt att kräva att verksamheten ska pågå i år fem år *innan* barnen som deltar kan få hjälp med avgiften. Det bör vara tillräckligt att man haft verksamhet i endast ett år för målgruppen, som tillägg till att man dessutom får statsbidrag redan.

Angående företrädarregister, punkt 5.2.4 s. 99.

Det är rimligt att det ska finnas ett sådant register, men vi funderar på hur det ska fungera i praktiken för ideella lokalföreningar. Styrelsemedlemmar, och således företrädare för föreningen, byts ut så gott som varje år. Hur ska registret ta hänsyn till detta? Är det meningen att registret ska uppdateras varje år och hur administreras de här kontaktuppgifterna? Vi önskar att man funderar ut ett sätt som inte innebär merarbete för föreningen.

Bilaga 5 - Klätterförbundets remissvar på DS2024:16

Svenska Klätterförbundet, medlem i Svenskt Friluftsliv och Riksidrottsförbundet.

Om målet är att främja och öka aktiv och meningsfull fritid

Svenska Klätterförbundet delar regeringens bild att behov finns av en "satsning som ska främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra". Men promemorian saknar grundläggande utredningar och beskrivningar av hur och om fritidskortet kommer att leda till detta.

I stället handlar utredningen till stora delar om det tekniska genomförandet och målet förskjuts från att "bidra till en aktiv och meningsfull fritid", till att enbart handla om ekonomiskt stöd, som kan "utgöra ett incitament för unga att fortsätta utföra fritidsaktiviteter, eller påbörja en ny fritidsaktivitet (...)". Men om och hur detta kommer att ske beskrivs inte tillräckligt. Inte heller civilsamhällets kapacitet för mottagande av fler barn och unga utreds som en faktor till om detta kommer lyckas.

Vi menar att effektkedjan som visas är uppenbart bristfällig. Den utgår ifrån att det finns fri tillgång till ledarledda fritidsaktiviteter att delta i, vilket inte är fallet. Till många aktiviteter är det långa köer, hallarna och planerna är fulla och friluftaktiviteter finns inte i närområdet. Det är också ett faktum att det är ideell tid och kraft som står för dessa fritidsaktiviteter. Att fler barn och unga har 500-2000kr att spendera betyder inte att det omgående finns fler ideella ledare eller fler platser för friluftsliv och idrott.

Det är också så att många av de nya och svårnådda grupper som vi inom civilsamhället förväntas nå och sätta i rörelse kräver extra insatser. Utan mer resurser till civilsamhället så är risken stor att detta enbart blir en ekonomisk lättnad för de redan aktiva, medan de som är i allra störst behov inte nås.

Om målet är att sänka ekonomiska trösklar

Utifrån tolkningen att målet och konsekvensen med förslaget egentligen är "sänkta ekonomiska trösklar" (s.202), inte att i stort främja aktiv fritid så är förslaget välgrundat.

Våra två stora medskick är;

1. Att tidsgränsen på 5 år för föreningar är förödande och helt onödig. Inom friluftsliv och idrott har vi, nationella förbund, mycket bra kontroll på våra föreningar och deras stadgar. Att kräva att de måste ha funnits i fem år är enbart exkluderande och direkt motverkande till syftet med Fritidskortet. Att vara godkänd och ha betalat medlemsavgiften för föregående år är det som krävs för att få rösta på stämman och därmed vara fullvärdig medlem hos oss. En fullvärdig medlem, som även klarar Fritidskortets specifika krav, borde ha rätt att bli del av utförarregistret.
2. Inkludera läger och lovaktiviteter, och eller sänk gränsen för antal aktiviteter. Lovaktiviteter är vanliga inom friluftslivet, och de utgör ofta en brygga in till regelbundna fritidsaktiviteter. Det är också extra viktigt med aktiviteter på loven, då många barn hamnar på villovägar eftersom stabiliteten som skolan utgör inte finns då. Med nuvarande förslag gynnas vissa mer traditionella aktiviteter (exempelvis lagidrott på plan som kan vara både inne och ute), medan exempelvis uteaktiviteter beroende av säsong och väder missgynnas (exempelvis uteklättring, skridskor med flera).

Bilaga 6 - Riksförbundet Sveriges 4H. Remissvar över betänkandet DS 2024:16

Riksförbundet Sveriges 4H välkomnar den kraftiga satsningen på barn- och ungdomars fritid och håller med om att en insats på detta område sannolikt har en positiv effekt på många av de problem vi ser i samhället idag, precis i linje med vad promemorian kommer fram till. Vi anser dock att formen för stödet inte är ändamålsenligt utformad med sin tunga administration på toppen.

Vi kan utläsa av betänkandet att fullt infört kommer ca 40% av satsningen att användas till administration och förvaltning (sedan tillkommer eventuella merkostnader hos utföraren) och blott 60% kommer utföraren till del. Som en jämförelse måste en organisation för att uppfylla Svensk Insamlingskontrolls krav på 90-konto låta minst 75% gå vidare till ändamålet.

Vi anser att bättre använda skattepengar hade varit att använda befintlig bidragsinfrastruktur och i stället räkna upp organisationsbidragen som under många år inte ens justerats för inflation.

I andra hand hade ett riktat stöd till vissa specifika insatser i projektform via ordinarie bidragsstrukturer varit att önska. Man hade då fått en god träffsäkerhet mot specifika insatser och sannolikt en bättre långsiktig effekt på samhället.

Man har i konsekvensanalysen inte tagit upp den påverkan som reformen kommer att få på oss som riksorganisation, vi räknar med att vi kommer få löpande kostnader dels för att hjälpa våra lokalorganisationer med fritidskortet på olika sätt, dels för att stödja MUCF i myndighetens roll som granskare av utförarregistret. Någon kompensation för detta merarbete finns ej med i förslaget.

Vi ser vidare en problematik med kravet att lokalföreningarna ska ha varit aktiva i 5 år som ideell förening att få registrera sig som utförare. Detta kommer göra det svårare att etablera ny verksamhet – exempelvis startar Sveriges 4H för närvarande upp ett antal nya 4H-gårdar i samarbete med kommuner – det kommer bli svårare att locka till sig deltagare om de inte kan nyttja sitt fritidskort i verksamheten. Här borde vi som riksorganisation kunna gå in som garant för verksamhetens seriositet. Även kommunen skulle kunna ha denna roll då de via sin fritidsförvaltning, eller motsvarande, ofta har god kännedom om det lokala föreningslivet.

Vi ser slutligen en stor risk att fritidskortet i första hand kommer att nyttjas av de redan aktiva och det enda man då uppnår hos den lokala utföraren är en ökad administration och inga effekter i övrigt. Det är synd på en så välkommen satsning.

Enligt uppdrag,

Erik Johansson
2:e vice ordförande
Riksförbundet Sveriges 4H

Bilaga 7 - Scouternas remissvar till promemoria Ds2024:16

Scouterna har getts möjlighet att yttra sig över regeringens promemoria Ds 2024:16 med förslag på ett statligt fritidskort för barn och unga.

Scouterna säger välkomnar ambitionen och andemeningen med införandet av fritidskortet, men ser stora utmaningar för såväl Scouterna som våra scoutkårer främst i ökad administration. Stödet för fritidskortet får inte äventyra stöd till organiserad föreningsverksamhet.

Sammanfattning

Scouterna har läst promemorian om införandet av ett fritidskort till barn och unga. Scouterna accepterar att fritidskortet kommer att implementeras och välkomnar ambitionen att öka barns och ungas tillgång till fritidsaktiviteter. Vi vill dock belysa vissa viktiga förutsättningar och risker, samt komma med konstruktiva förslag för att säkerställa att fritidskortets implementering kommer att anpassas efter utförarnas verksamhet. Vi anser att Fritidskort ska lämnas för barn och unga som är 8–20 år och att instegsaktiviteter, så som lov- och lägerverksamhet ska inkluderas.

Yttrande

Vi vill inledningsvis visa uppskattning för regeringens initiativ att främja barn och ungas möjlighet att ta del av meningsfulla fritidsaktiviteter. Samtidigt vill vi belysa den verklighet som vår organisation, våra föreningar och ideella ledare står inför.

Scouterna är, precis som många andra ideella föreningar, helt beroende av frivilliga krafter. Vår verksamhet bygger på ideella ledartimmar, där vuxna utan ekonomisk ersättning ger av sin tid, energi och sitt engagemang för att möjliggöra verksamhet för barn och unga. Samtidigt ställs höga krav på administration och föreningar i storstadsområden kämpar med lokalbrist eller lokalhyror. Dessutom skärs bidrag ner. För oss är det av stor vikt att ta hänsyn till den verkligheten. Därför vill vi lyfta ett par grundläggande förutsättningar som blir avgörande för att fritidskortet ska komma att nyttjas inom ramen för vår verksamhet.

Förutsättningar för registrering

Punkt 5 i promemorian "Det ska finnas ett utförarregister för fritidskortet"

Punkt 5.2.4 i promemorian "Det bör införas ett företrädarregister"

Vi oroas av skrivningen medlemsförening i avsnittet 1.6.7 med flera. Vår verksamhet bygger på ideella, lokala, utförare som är egna juridiska personer och har ansökt om inträde i riksorganisationen Scouterna, ett inträde som regleras av stadgar, en strukturerad inträdesprövning samt styrelsebeslut av Riksorganisationen. Långt ifrån alla våra scoutkårer ansöker om statsbidrag och många nystartade kårer kämpar med att få ett bankkonto. Vi har ett stort tryck på vår verksamhet, 2023 startades 54 nya verksamheter på platser där många barn stod i kö eller på platser där vi tidigare inte funnits. Ingen av dessa verksamheter skulle omfattas av Fritidskortet enligt förutsättningarna angivna i remissen.

Scouterna har ett centralt medlemsregister som kan nyttjas för både utförar- och företrädarregister.

Scouternas rekommendation:

Förutsättning för registrering av utförare ska anses uppfyllt om en riksorganisation finns och uppfyller kraven samt att denna riksorganisation har godkänt den enskilda medlemsföreningen. Enskilda scoutkårer inte ska behöva lägga tid eller resurser på att "komma med" i fritidskortet,

ett medlemskap i riksorganisationen Scouterna ska räcka. Vi som riksorganisation ska stå som garant för att godkänna scoutkåren. Under dessa förutsättningar är ett utförar- och företrädarregister ett bra förslag.

Förutsättningar för implementering

Vi vill bidra med konkreta lösningar för att fritidskortet ska kunna implementeras på ett effektivt sätt, med minimala negativa effekter för våra lokala föreningar, ideella ledare och medlemmar.

Administration

Punkt 12.8 i promemorian "Konsekvenser för utförare inom civilsamhället som anordnar fritidsaktiviteter för barn och unga."

Administrativa uppgifter är en av de största utmaningarna inom föreningslivet, både på nationell och lokal nivå. Varje timme som ideella ledare lägger på administration, tar tid och resurser från det som är viktigast – att ge scouting till våra barn och unga. För att minska den administrativa bördan för våra föreningar och ideella ledare sköter riksorganisationen Scouterna idag all fakturering centralt. En förutsättning vid införandet av fritidskortet är att administrationen ska centraliseras.

Med en centraliserad fakturering kan vi minska den lokala administrationen. Men riksorganisationen Scouterna kommer trots allt att behöva genomföra en systeminventering och implementering för att införa fritidskortet. Processer som kommer att vara både kostnads- och resurskrävande. Därför är det viktigt att eventuella förändringar i administrationen är transparent och sker i dialog med oss och andra barn- och ungdomsorganisationer.

Till det vill vi påminna om att ideella föreningar som Scouterna redan uppfyller administrativa krav för statsbidrag och kommunala aktivitetsbidrag. Fritidskortets krav bör därför inte överstiga de som redan finns, utan synkroniseras med redan befintliga krav.

Scouternas rekommendation:

Vi vill att administrationen av fritidskortet centraliseras till den nationella nivån. Vi vill att processen kring administrativa förändringar är transparent och sker i dialog med oss. Vi vill att redan ställda krav på administration för statsbidrag och kommunala aktivitetsbidrag synkroniseras med fritidskortet.

Bredda målgruppen

Punkt 3.2 i promemorian "Fritidskortet ska lämnas för barn som är 8–16 år"

Fritidskortet riktar sig i dagsläget till barn och unga i åldern 8–16 år. För att fler unga ska få möjlighet att delta i vår verksamhet anser vi att den övre åldersgränsen ska höjas till 20 år. Under de senaste åren har Scouterna sett en tydlig ökning av ungdomar som stannar kvar vid en högre ålder. Många ungdomar fortsätter sin aktiva roll även efter 16 års ålder, både som scouter och också som unga ledare. En högre åldersgräns skulle ge fler ungdomar möjligheten att ta del av fritidskortets fördelar. Skoltiden sträcker sig för en majoritet av Sveriges ungdomar upp till slutet av tonåren, en formativ tid då de friskfaktorer som en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap kan göra som mest nytta, inte minst rörande psykisk ohälsa.

Scouternas rekommendation:

Vi vill att åldersgränsen för fritidskortet justeras till 20 år.

Lov- och lägerverksamhet utestängs

Punkt 3.4 i promemorian "Fritidskortet kan användas för betalning av vissa avgifter för ledarledda fritidsaktiviteter som tillhandahålls av en godkänd utförare"

Det i remissen angivna kravet att avgifterna ska avse aktiviteter som tillhandahålls minst tio gånger under en sammanhängande period om sex månader utestänger effektivt instegsaktiviteter som lov- och lägerverksamhet.

Scouternas rekommendation: Vi vill att lov- och lägerverksamheter ska inkluderas i enlighet med MUCF:s delrapport S2023/01303.

Förutsättningar för ett organiserat föreningsliv

Punkt 12.8 i promemorian "Konsekvenser för utförare inom civilsamhället som anordnar fritidsaktiviteter för barn och unga"

Scouternas ser en risk att de pengar som investeras i fritidskortet över tid kan komma att tas från redan befintliga bidrag till ideella organisationer, såsom stadsbidrag och kommunala aktivitetsstöd. Det skulle äventyra den långsiktiga stabiliteten för barn- och ungdomsverksamheter som Scouterna. Det privata stöd som fritidskortet erbjuder får aldrig ersätta den strukturella stöd som ligger till grund för barn- och ungdomsverksamhet. Det organiserade föreningslivet möjliggör verksamhet för individen. Om inte en långsiktig organiserad finansiering till föreningslivet säkerställs, blir fritidskortet ett meningslöst initiativ.

Scouternas rekommendation:

Stödet för fritidskortet får inte äventyra stöd till organiserad föreningsverksamhet.

Avslutning

Det är för oss av största vikt att implementeringen av fritidskortet kan möta vår organisationsstruktur. Det blir avgörande för hur barn och ungdomar kommer att kunna använda kortet i praktiken för att uppleva meningsfull gemenskap i utövningen. Vi ser dock inte att Scouternas framtida möjligheter att ta emot fler barn och unga från hela samhället ökas nämnvärt via Fritidskortet. Trösklarna för den enskilda, unga individen som idag inte deltar i en organiserad fritidsaktivitet kvarstår. Vår kapacitet att ta emot fler beror helt på det ideella engagemang som finns i våra scoutkårer och hur vi som riksorganisation kan skapa förutsättningar för detta.

Bilaga 8 - Sportfiskarnas synpunkter gällande "Ett fritidskort för barn och unga" DS 2024:16

Fritidskortets syfte är lovvärt och ambitionerna är goda. Vi anser dock att motsvarande summa för att direkt stötta föreningarnas verksamhet skulle vara mer kostnadseffektivt och leda till att fler barn och unga deltar i verksamhet.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) önskar lämna följande synpunkter:

Sportfiskarna ställer sig positiva till ambitionen att satsa på verksamhet för barn och unga och nå ut till målgrupper som oftast inte nås av föreningslivets verksamhet. Men vi ser att motsvarande summa som idag läggs på administrativa lösningar inom fritidskortet skulle göra

mycket större nytta ute i föreningslivet för att stötta föreningarnas verksamhet, struktur och dess organisationer. Merparten av våra aktiviteter är redan idag kostnadsfria och deltagaravgifter utgör inte en tröskel för att delta.

Fritidskortets upplägg skiljer väsentligt från den struktur med vilket samhället under lång tid stöttat föreningslivet. Vår uppfattning är att den etablerade modellen, med stöd riktat till föreningar istället för individer, har stora fördelar. Begränsande för utbudet av fritidsaktiviteter är generellt inom föreningslivet tillgång på ledare. Fritidskortets införande kommer inte att öka tillgången på ledare och ett riktat stöd på ledarsatsningar och föreningsutveckling, gärna riktat mot områden med särskilda behov, skulle vara mer resurseffektivt. Vi ser en risk att fritidskortet till stor del bekostar redan befintliga aktiviteter och att de stödstrukturer som byggs upp parallellt till det traditionella föreningsstödet kostar orimligt mycket pengar.

Vi ser risker med att föreningar får tillgång till känsliga personuppgifter vid betalning med fritidskortet. Information om vem som får bostadsbidrag kommer lätt att kunna avläsas, utifrån den summa vårdnadshavare betalar med. Oavsett att medgivande ska ges av vårdnadshavare för detta, kommer det att bli ett hinder om man inte vill att informationen ska komma till föreningens kännedom.

1.6 §9 punkt 2

Kravet att ha bedrivit barn- och ungdomsverksamhet under en sammanhängande period om minst 5 år före ansökan om registrering kommer bli ett stort hinder för många föreningar. Antalet år som ungdomsverksamhet har bedrivits är inget betyg på kvalitén av verksamheten. Sportfiskarna har ett flertal föreningar som startat upp under de senaste 1–2 åren som idag har en bred verksamhet med hög kvalitet, varav vi ser denna skrivning som ett hinder för många föreningar.

1.6 §9 punkt 3.

Många föreningar jobbar inte med denna kontinuitet och fokus kan ofta ligga under skolloven. Vi ser därför att detta kriterium kommer hindra många föreningar som endast vill fokusera på exempelvis loven. Mycket av Sportfiskarnas verksamhet är även säsongberoende där 10 aktiviteter under 6 månader kan bli svårt att genomföra i vissa delar av Sverige. Detta kommer sammantaget bli exkluderande för många föreningar utifrån hur friluftslivet är organiserat i Sverige.

Utifrån friluftslivets organisation idag ser Sportfiskarna stora svårigheter för implementering av fritidskortet ute i anslutna föreningar. Detta arbete kommer ta tid och resurser som många organisationer idag inte har. För att fritidskortet ska kunna fungera väl behövs ett långsiktigt stöd för oss och andra organisationer. Ett omställningsstöd under en kortare tidsperiod är inte tillräckligt.

Bilaga 9 – Svenska Båttunionen (SBU) lämnar följande synpunkter

Syftet med att införa fritidskortet är enligt remissen "att främja barns förutsättningar att delta i sådana fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra" (Remissen 1§). Här har det vattenburna friluftslivet, enligt oss en självklar uppgift. Genom barn- & ungdomsverksamhet i båtclubbarna ges deltagarna möjlighet att lära sig segla eller framföra motordriven båt och genom det upptäcka mer om båtlivets många aspekter, till exempel att vistas i och ta hänsyn till natur och miljö; att klara olika väder till sjöss och på land; Det vattenburna friluftslivet ger kunskap om och lär oss värna vattennära naturområden och dess speciella miljö. Inte minst viktigt är vad samvaron med andra i en förening kan bära med sig när det gäller till exempel hänsyn och kamratskap.

Vi ställer inte oss bakom förslaget, men ställer oss bakom intentionen. Svenska Båttunionen ser stora utmaningar för våra medlemsorganisationer i implementeringen av fritidskortet i deras verksamheter. Det ställningstagandet grundar vi bland annat i nedanstående synpunkter.

Svenska Båttunionens ställningstagande:

Prioriterad (-e) målgrupp (-er) för fritidskortet

Fritidskortet ska gälla för barn mellan 8 och 16 år och söks av vårdnadshavare.

SBU anser därför:

- att det i vissa fall kan det av integritetsskäl vara motiverat att unga från till exempel 13 års ålder ska kunna söka kortet själv utan inblandning av vårdnadshavare. Det kan till exempel handla om föreningsaktiviteter som kan upplevas som känsliga på grund av religion, sexuell läggning eller av andra skäl.

I remissen nämns barn i ekonomiskt utsatta familjer som prioriterad målgrupp. I delar av den gruppen finns skepsis mot myndigheterna. SBU vill därför uttrycka en osäkerhet när det gäller Fritidskortets träffsäkerhet när det gäller prioriterade målgrupper. I remissen tas konsekvenser för jämställdhet mellan pojkar och flickor upp. Däremot saknas formulering när det gäller barn/unga med funktionsnedsättning.

SBU anser därför:

- att det ska övervägas att tilldela samtliga i aktuellt åldersspann fritidskortet
- att information om Fritidskortet ska ges på många språk
- att information om Fritidskortet bör kunna lämnas av många olika instanser som barn/unga kommer i kontakt med (skola, föreningar, socialtjänst och andra kommunala verksamheter)
- att texten bör kompletteras med ett stycke om personer med funktionsnedsättning
- att informationen ska kunna fås på lätt svenska

Ansökan om fritidskort

Enligt förslaget ska vårdnadshavare senast den 30 november ansöka om och därefter, om fritidskort beviljats, lämna in en ny ansökan om att få använda det. Vi ser en viss fara i att ansökningsförfarande är för omständligt och svårt att förstå.

Svenska Båttunionens kärnverksamhet äger rum på sommaren. Det är därför inte ovanligt att planeringen för barn- & ungdomsverksamheten blir klar under årets första månader. Det är tydligt om fritidskortet ska kunna användas för betalning av aktiviteter hos godkänd utförare

året runt samt saknas det en formulering om det finns en risk för att en vårdnadshavare ansöker om betalning för en aktivitet trots att tillgången på Fritidskortet är förbrukat.

SBU anser därför:

- att ansökningsförfarandet ska vara enkelt och lätt att förstå
- att det bör tas i beaktande att det ideella föreningslivet inte alltid har planering med lång framförhållning
- det behöver tydliggöras om fritidskortet ska kunna användas för betalning av aktiviteter hela året.

Utförrarregister

Godkända utförare av fritidsaktiviteter för barn föreslås samlas i ett register hos Försäkringskassan. Registret innehåller uppgifter om utförarens namn, organisationsnummer samt bank- eller postgironummer. I vissa fall ska även andra uppgifter om utförare samlas i detta utförrarregister.

Vidare resoneras det i remissen om ett företrädarregister. I ideella organisationer byts företrädare ut vid årsmöten och det kan bli en omfattande administration för föreningarna om de är skyldiga att rapportera in till detta företrädarregister. Våra klubbar/sällskap har inte resurser för omfattande administration.

Därför måste det vara tydligt och enkelt vilka som kan anmäla sig som utförare, hur man ska göra och vad det innebär. Det är också viktigt att det inte är en omfattande administration om det skulle visa sig att deltagare fått Fritidskortet på felaktiga grunder.

I förslaget nämns att en organisation, för att bli godkänd utförare, ska ha haft verksamhet i fem år. Det utesluter nystartade föreningar och klubbar och är i någon mån begränsningar i föreningsfriheten.

SBU anser därför:

- att om fritidskortet införs, ska det inte innebära omfattande extra administration för utförarna.
- att det ska övervägas om organisationer yngre än fem år ska kunna godkännas som utförare. Det kan, anser Svenska Båtunionen uppnås genom noggrannare granskning och uppföljning.

Betalning och återbetalning med fritidskort

Det måste vara enkelt för utförrarorganisationerna att förstå hur betalning ska ske; inte omfattande administration. Det måste också vara enkelt att förstå hur återbetalning ska ske. Svenska Båtunionen ställer sig bakom bedömningen att Fritidskortet ska kunna användas för betalning av medlems-, deltagar- och kursavgifter.

Personuppgifter och GDPR

Eftersom ett utökat fritidskort ska kunna sökas av vårdnadshavare finns en farhåga att känsliga personuppgifter ska hanteras av våra klubbar/föreningar. Det är ett ansvar som inte alla klubbfunktionärer är bekväma med, då man som klubbmedlem blir upplyst om vilka övriga medlemmar som är bidragstagare. Även om ett medgivande kommer att ges, ser vi ändå farhågor med att denna information delas mellan medlemmar.

Stockholm 2024-09-25

Elisabeth Eng Åkerlund
Projektledare Omställningsstöd
Svenska Båtunionen

Erika Lilja
Kommunikationsansvarig
Svenska Båtunionen

på uppdrag av
Unionsstyrelsen & Barn- och ungdomskommittén
Svenska Båtunionen